

4.6.18

עתירה מס' 1440-18

בעניין:

עותרים: חרש יעקב ואח'

נגד

משיבים: ועדת ההיגוי העליונה לרשויות המקומיות בבחירות שנעודו לחודש אוקטובר 2018
מנהלת הליכוד

פסק דין

לפנינו עתירה המבקשת לבטל סעיף בהחלטת וועדת ההיגוי המוניציפלית העליונה ביחס לבחירות לרשימת המועמדים של הליכוד בחולון.

וועדת ההיגוי המוניציפלית החליטה ביחס לבחירות המקדימות לרשימת הליכוד בחולון כהאי לישנא:

הוועדה מחליטה כי מועמדי הליכוד בעיר חולון, ייבחרו בהתאם לכללים שלהלן:

1. מועמד הליכוד שיוצב במקום הראשון ברשימת הליכוד, ייבחר בפריימריז על ידי כלל חברי הליכוד בחולון.
2. במקום השני ברשימת הליכוד, יהיה מי שהתמודד בפריימריז למקום הראשון ברשימה, אך דורג במקום השני בהתאם למספר הקולות, שבהן זכה ובתנאי שהוא זכה בלפחות 25% מהקולות הכשרים של המצביעים שהשתתפו בהצבעה.
3. המועמדים ברשימת הליכוד, שישווצו החל מהמקום ה-3 ברשימה ואילך, ייבחרו על ידי מועצת סניף הליכוד חולון, בכפוף לאמור בסעיף 2 לעיל.

העותרים מבקשים כי נבטל את סעיף 2 להחלטה. טענת העותרים היא שהוועדה אינה מוסמכת לקבל החלטה מעין זו. מדובר בשעטנז בלתי ראוי בין פריימריס לבין בחירות על-ידי מועצת סניף ותקדים מסוכן, שיאפשר למועמד שאינו זוכה לאהדה יתירה, אלא מקבל מיעוט הקולות בתורת הצבעת מחאה נגד המועמד המוביל, לקבל את המקום השני ברשימה וליצור בכך רשימה לעומתית, שאינה הומוגנית, ושתקשה על מי שייבחר לעמוד בראשות הרשימה. הדבר אינו מעוגן בחוקה ומדובר בהמצאה של וועדת ההיגוי, אשר חרגה מסמכותה ולמצער פעלה בחוסר סבירות.

עו"ד הלוי פירט בפנינו את ההליך בפני וועדת ההיגוי, אשר עשתה עבודה יסודית ושמעה את כל הצדדים המעוניינים ואף נפגשה עמם בנפרד. הטעם המיוחד שעמד לנגד עיניה של וועדת ההיגוי בהחליטה על מתכונת יצירתית של הבחירות המקדימות נעוץ בפיצולים ויריבויות בין קבוצות שונות ותתי-קבוצות בסניף חולון. עסקינן בסניף תוסס ומלא פעילות, אשר פעיליו בעבר התמודדו ברשימות עצמאיות משלא צלחו המאמצים לארגן רשימה המאחדת את פעילי הליכוד בעיר. שמענו גם את המועמדים המתמודדים לראשות הרשימה והתרשמנו מהם.

לאחר ששקלנו את טענות הצדדים, סבורים אנו כי דין העתירה להידחות וזאת מן הטעמים הבאים.

ראשית, מבחינת הסמכות, וועדת ההיגוי העליונה מוסמכת הייתה לקבל את ההחלטה שקיבלה ולסטות מכללי הבחירות המעוגנים בחוקה. סעיף 143כו לחוקה קובע כי הוועדה "רשאית, בנסיבות מיוחדות, לקבוע כי הליכוד יתמוך בבחירת המועמד שתקבע הוועדה, או ברשימה שתקבע הוועדה, יימנע מהצגת מועמד מטעמו, והיא מוסמכת לקבוע מועמד בעצמה, או בעקבות הליכים אחרים כפי שהורתה".

ברי, כי המועמד מס' 2 ברשימה ייקבע "בעקבות הליכים אחרים כפי שהורתה". מכל מקום, "בכלל מאתיים מנה" (סנהדרין ל"א, ע"א) ומשמסמכת הוועדה לקבוע מי יהיו המועמדים בעצמה, מוסמכת היא לקבוע גם כי המועמדים ייבחרו בהליכים אותם הוועדה קבעה. על כן, דין טענת הסמכות להידחות.

שנית, במישור שיקול הדעת, על פי החוקה נדרשים "טעמים מיוחדים" כדי לסטות מן הפרוצדורה הקבועה בחוקה לבחירת המועמדים. עוצמתם של הטעמים המיוחדים היא פועל יוצא של מידת הסטייה מן הפרוצדורה הדמוקרטית הקבועה בחוקה. ככל שהסטייה מן ההליך הדמוקרטי של בחירות תהיה גדולה יותר, כך יידרשו שיקולים כבדי משקל יותר כדי להצדיקה. לא הרי ביטול הבחירות נקביעה שהמפסיד בהתמודדות יקבל פרס ניחומים בדמות מקום ברשימה.

הסמכות לבחון האם נתקיימו הטעמים המיוחדים המצדיקים סטייה מן הפרוצדורה הקבועה בחוקה היא של וועדת ההיגוי העליונה. בית הדין לא ישים את שיקול דעתו במקום שיקול דעת

הוועדה, אלא אך יבחן, האם ההחלטה של הוועדה עומדת במבחן הסבירות והאם הוועדה קיימה את ההליכים בפניה תוך הקפדה ראויה על כללי הצדק הטבעי ושמעה את כל הנוגעים בדבר.

בענייננו, שוכנענו כי הוועדה אכן שמעה את כל הנוגעים בדבר ונתנה את דעתה למורכבות המיוחדת הקיימת בסניף חולון. מידת הסטייה שהורתה הוועדה לסטות מן הפרוצדורה הקבועה בחוקה היא מועטה יחסית ואין מדובר ב-"הצנחה" של מועמד, או בקביעה שהליכוד יתמוך ברשימה חיצונית כלשהי. מאידך, לאחר ששמענו את העותר, את היועץ המשפטי ואת המועמדים עצמם שוכנענו כי החלטת הוועדה לא רק שהייתה סבירה, אלא גם טובה ונבונה היא. שריון המקום השני ברשימה למועמד רציני שזוכה במקום השני בפריימריס היא מהלך שמאפשר לכוח השני בחשיבותו ובגודלו בסניף להישאר ברשימה ולא דוחף אותו החוצה לעבר ריצה ברשימה עצמאית. כינון רשימה הומוגנית בסניף הטרוגני, כפי שמבקש זאת העותר, עלולה לדחוק את כל מי שאינו תואם את האופי ההומוגני של הרשימה החוצה אל התמודדות ברשימה עצמאית. מצב זה וודאי אינו רצוי ונראה לנו כי וועדת ההיגוי המוניציפלית היטיבה להתאים פתרון מיוחד למצב מיוחד.

ב"כ העותרים ביקש גם כי נבהיר שככל שתקויים החלטת וועדת ההיגוי, הרי את בחירת המועמדים לרשימה במועצת הסניף יש לעשות זמן סביר לאחר הבחירות לראשות הרשימה (כאשר בבחירות אלה ייתכן ואף ייבחר מי שיוצב במקום השני בה). החלטת וועדת ההיגוי אינה קובעת דבר ביחס למועדי הבחירות ונראה לנו אך סביר לאפשר לפצל בין שני המועמדים, לבל ייווצר מצב שהמתמודדים לראשות הרשימה יישארו קרחים מכאן ומכאן, אם תקוותיהם להיבחר או לזכות ב-25% מן הקולות ויותר תיכזבנה.

מן הטעמים האלה, אנו דוחים את העתירה, בתקווה כי אכן כל הכוחות והסיעות הפועלות בסניף

יתאחדו מאחורי המועמד והרשימה שייבחרו.

(-)

(-)

(-)

נשיא ביה"ד ע"ד מ. קליינר

חבר ביה"ד ע"ד ה. בוקר

חבר ביה"ד ע"ד י. בם